

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------

Εφ. Ν. 30
Αρχείο 30

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΖΑΚΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Γιατί ανοίγουμε τώρα θέμα ΑΟΖ;

■ Η υφαλοκρηπίδα είναι η νομική βάση για την εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων ■ Οι διερευνητικές επαφές με την Τουρκία φαίνεται να έχουν αποδώσει καρπούς ■ Ατυχείς οι τουρκικές θέσεις για το Καστελλόριζο ■ Διαφέρει η περίπτωση της Κύπρου

Συνέντευξη στη ΣΟΦΙΑ ΠΑΠΑΓΓΑΝΝΟΥ

Ο Χρήστος Ροζάκης, πρώην υφυπουργός Εξωτερικών και ομότιμος καθηγητής του Διεθνούς Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, θεωρεί ότι είναι λάθος να αναδεικνύουμε το θέμα της ΑΟΖ όταν εδώ και 40 χρόνια δεν έχουμε λύσει το ζήτημα της υφαλοκρηπίδας με τους Τούρκους. Θεωρεί ότι η Κύπρος κατάφερε να υπογράψει ΑΟΖ με τους γείτονες διότι οι πολιτικές και γεωγραφικές συνθήκες ήταν διαφορετικές στην Κύπρο απ' ό, τι στην Ελλάδα, η οποία δεν έχει υπογράψει ΑΟΖ με καμία χώρα. Ο για χρόνια αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σήμερα πρόεδρος του Διοικητικού Δικαστηρίου του Συμβουλίου της Ευρώπης εξηγεί το ζήτημα που μπορεί να προκύψει με τα νησιά μας και το Καστελλόριζο στο Δικαστήριο της Χάγης, αλλά και τι σημαίνει η συμφωνία της Τουρκίας με το ψευδοκράτος για ΑΟΖ βόρεια της Κύπρου.

— Πότε και για ποιο λόγο αναδεικνύεται το θέμα της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης;

— Η ΑΟΖ ουσιαστικά υιοθετείται ως μία νέα θαλάσσια ζώνη από το 1982 με τη θέσπισή της από τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο των Θαλασσών. Παρά το γεγονός ότι εμφανίζεται μέσα στη δεκαετία του '80, η Ελλάδα παραμένει σταθερή στη θέση ότι το μοναδικό θέμα στα ελληνοτουρκικά είναι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, κάτι που διατρέχει και όλη την περίοδο των διερευνητικών επαφών και που η Τουρκία έχει αναγνωρίσει με μικρές αποτυχίες — όπως η επιμονή της στην ύπαρξη γκριζών ζωνών στο Αιγαίο. Πολύ πρόσφατα, και όχι μέσα από τις επόμενες ανταλλαγές των δύο χωρών αλλά μέσα από δημοσιογραφικές και επιστημονικές παρεμβάσεις, εγείρεται το θέμα της ΑΟΖ μέσα στη λογική ότι παρέχει ορισμένες δυνατότητες στην Ελλάδα που διευκολύνουν το ξεπέρασμα των θέσεων της Τουρκίας αναφορικά με την υφαλοκρηπίδα. Πρόσφατα επίσης η άποψη ότι η Ελλάδα πρέπει να διεκδικήσει ΑΟΖ έχει υιοθετηθεί και από τμήμα του πολιτικού κόσμου.

Ερευνες για υδρογονάνθρακες
— Αν η Ελλάδα θέλει να κάνει έρευνες για πετρέλαιο ή φυσικό αέριο στη θάλασσά της χρειάζεται να έχει οριοθετήσει ΑΟΖ;

— Οχι. Είναι σαφές αυτό και νομίζω όλοι το γνωρίζουμε, η υφαλοκρηπίδα είναι η νομική βάση πάνω στην οποία μπορεί κανείς να προχωρήσει σε εκμετάλλευση και εξερεύνηση των θαλάσσιων πόρων. Μάλιστα, η ίδια σύμβαση του 1982, η οποία καθιερώνει την ΑΟΖ, λέει με ακρίβεια ότι όλες οι ρυθμίσεις που αφορούν την εκμετάλλευση και εξερεύνηση του βυθού και του

Μια συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ με την Κύπρο θα πρέπει προσεκτικά να λάβει υπόψη της τα ανάλογα δικαιώματα που υπάρχουν στην περιοχή τόσο της Αιγύπτου όσο και της Τουρκίας, για να αποφευχθούν τριβές με τις γειτονικές χώρες, λέει ο κ. Χρήστος Ροζάκης, πρώην υφυπουργός Εξωτερικών και ομότιμος καθηγητής του Διεθνούς Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

υπεδάφους της ΑΟΖ είναι ρυθμίσεις οι οποίες αντλούνται από τις αντίστοιχες νομοθετικές διατάξεις για την υφαλοκρηπίδα. Δηλαδή ουσιαστικά η ΑΟΖ, οι ρυθμίσεις της ΑΟΖ, παραπέμπουν στις ρυθμίσεις της υφαλοκρηπίδας.

— Γιατί η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει να οριοθετήσει ΑΟΖ με καμία γειτονική χώρα;

— Πράγματι η Ελλάδα δεν έχει οριοθετήσει ΑΟΖ με καμία γειτονική χώρα. Έχει μόνο οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα με την Ιταλία, τριάντα και πλέον χρόνια, και έχει επίσης προχωρήσει σε συμφωνία με την Αλβανία, η οποία, όμως, είχε μία περίεργη εξέλιξη (ο. σ.: ακυρώθηκε από το Συνταγματικό Δικαστήριο της χώρας, ίσως με τουρκική παρέμβαση). Με την Τουρκία, τόσο για το Αιγαίο όσο και για την Ανατολική Μεσόγειο, η Ελλάδα δεν έχει ζητήσει επίσημα οριοθέτηση, προφανώς γιατί θεωρεί ότι είναι προτιμότερο να συνεχίσει να διεκδικεί την οριοθέτη-

Η σύμβαση του 1982, η οποία καθιερώνει την ΑΟΖ, λέει με ακρίβεια ότι όλες οι ρυθμίσεις που αφορούν την εκμετάλλευση και εξερεύνηση του βυθού και του υπεδάφους της ΑΟΖ είναι ρυθμίσεις που αντλούνται από τις αντίστοιχες νομοθετικές διατάξεις για την υφαλοκρηπίδα.

ση της υφαλοκρηπίδας κι ότι αυτό το αίτημά της ικανοποιεί τα μείζονα συμφέροντά της.

— Είναι αλήθεια ότι οι Τούρκοι παρεμβαίνουν στις διαπραγματεύσεις της Ελλάδας για ΑΟΖ με τις γειτονικές χώρες και παράλληλα έχουν πει ότι αν ανακηρύξει η Ελλάδα ΑΟΖ στο Αιγαίο τότε θα σταματήσουν οι διερευνητικές επαφές ανάμεσα στις δύο χώρες;

— Δεν έχω την αναγκαία επίσημη πληροφόρηση για να υποστηρίξω ή να απορρίψω αυτές τις απόψεις. Δεν θα ήταν παράδοξο η Τουρκία να είχε προχωρήσει σε τέτοιου είδους διαβήματα στις χώρες με τις οποίες η Ελλάδα θα μπορούσε να οριοθετήσει ΑΟΖ. Και νομίζω ότι είναι ευκρινές ότι δεν θα επιθυμούσε οριοθετήσεις που είτε θα αποτελούσαν πρόκληση για ελληνικό αίτημα οριοθέτησης είτε θα μπορούσαν να επηρεάσουν περιοχές όπου η ίδια θεωρεί ως περιοχές δικών της συμφερόντων.

— Η Τουρκία ως αντίποινα των ερευνών της Κύπρου στο Οικόπεδο 12 υπέγραψε πριν από δύο μήνες συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας με το ψευδοκράτος. Τι σημασία μπορεί να έχει αυτή η κίνηση σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα της Κύπρου;

— Η Τουρκία έστειλε πρόσφατα ένα μήνυμα για το πώς βλέπει το δικό της πλεονέκτημα, όπως θεωρεί, της τεράστιας έκτασης ακτών που έχει στην περιοχή. Αν προσέξατε, όταν έκανε τη ρύθμιση με τη λεγόμενη Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου, έκανε μια συμφωνία όπου αφορά την υφαλοκρηπίδα και μόνο, δεν προχώρησε σε ΑΟΖ, και αν κοιτάξετε τον χάρτη της συμφωνίας αυτής θα δείτε ότι χρησιμοποιεί το επιχείρημα του μήκους των ακτών της, που είναι σημαντικό στην περιοχή αυτή, ούτως ώστε να μειώσει το όφελος στην υφαλοκρηπίδα της λεγόμενης Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου. Η Τουρκία αρνείται ότι η Ελεύθερη Δημοκρατία της Κύπρου έχει καν υφαλοκρηπίδα και οικονομική ζώνη δυτικά του νησιού, δηλαδή από τη μεριά της Πάφου προς τη Δύση.

40 χρόνια διαπραγματεύσεις

— Εσείς από την εμπειρία σας πιστεύετε ότι η Ελλάδα θα μπορέσει να οριοθετήσει ΑΟΖ στο Αιγαίο;

— Η Ελλάδα έχει ξεκινήσει ουσιαστικά αυτήν την προσπάθεια οριοθέτησης των ζωνών από το '74 και μετά, μετά την πτώση της δικτατορίας, από την κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή. Μιλάμε δηλαδή για κοντά 40 χρόνια διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, παρά τις τελευταίες διαπραγματεύσεις —που έχουν πάρει διαφορετικές διαστάσεις κάθε φορά— δεν έχουν υπάρξει αποτελέσματα. Κι αυτό ούτε για το θέμα της επέκτασης των ορίων της αιγιαλίτιδας ζώνης, που σημειωτέον είναι μονομερές δικαίωμα της Ελλάδας και δεν χρειάζεται συμφωνία με την Τουρκία, ούτε σε ό, τι αφορά την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας που χρειάζεται, βέβαια, συμφωνία με τη γειτονική χώρα. Και τούτο γιατί αυτές οι κινήσεις προσκρούουν σε αντιρρήσεις της Τουρκίας αναφορικά με την αιγιαλίτιδα και σε διαφορετικές προσηγγίσεις σχετικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Πάντως, οι διερευνητικές επαφές φαίνεται να έχουν αποδώσει καρπούς. Σε αυτό το στάδιο που βρίσκονται διερωτάται κανείς αν είναι η κατάλληλη στιγμή να προσθέσουμε ένα νέο στοιχείο στις διαπραγματεύσεις ή μήπως θα ήταν σκόπιμο να ολοκληρωθεί η ρύθμιση των εκκρεμοτήτων με την αιγιαλίτιδα και την υφαλοκρηπίδα. Δεν απαλλοτριώνουμε τίποτα, αλλά προσδιορίζουμε τις προτεραιότητές μας σύμφωνα με τα πραγματικά μας συμφέροντα. Εξάλλου, καμιά φορά, το καλύτερο είναι εκθός του καλού.

Η «Κ» ανοίγει τον «φάκελο ΑΟΖ»

Η Ελλάδα έχει το δικαίωμα να ανακηρύξει Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη που απορρέει από το Δίκαιο της Θάλασσας, αλλά με δεδομένο το περίπλοκο πλέγμα των σχέσεων με την Τουρκία, που αποτελούν το κορυφαίο ζήτημα ασφαλείας για την Ελλάδα, μια μέριμνα κίνηση όπως αυτή θα πρέπει να εξετασθεί προσεκτικά και με γνώμονα το εθνικό συμφέρον. Σε αυτό το πλαίσιο αναπτύσσεται το τελευταίο διάστημα ένας διάλογος γύρω από τα έμπροσθεν φάκελο ΑΟΖ στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο.

Αρμόδιοι αξιωματούχοι και παρατηρητές των ελληνοτουρκικών σχέσεων θεωρούν βέβαιο ότι μια τέτοια κίνηση θα οδηγούσε στο «πάγωμα» των διερευνητικών επαφών μεταξύ Αθήνας και Αγκυρας, στις οποίες εξετάζεται η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας όπου βρίσκεται ο ορυκτός πλούτος. Σύμφωνα με πληροφορίες και από τις δύο πλευρές, στις συνομιλίες αυτές έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος. Υπό αυτό το πρίσμα μια άκαιρη ανάδειξη του ζητήματος θα είχε ίσως επικοινωνιακό όφελος στο εσωτερικό, αλλά πραγματικό κόστος στις σχέσεις με την Τουρκία. Όσο για το εύλογο επιχείρημα ότι η ΑΟΖ ενισχύει τη θέση της Ελλάδας, αυτό όντως ισχύει, όχι όμως στην περίπτωση μονομερούς ανακήρυξης από την Ελλάδα, αλλά μόνον εάν συναίνεσει και η Τουρκία σε μια από κοινού οριοθέτηση ή παραπομπή στο Διεθνές Δικαστήριο, κάτι που η Αγκυρα απορρίπτει.

Παρά τη συνήθη και καταστροφική ελληνική πρακτική της εύκολης απόδοσης ακραίων χαρακτηρισμών στους εκφραστές της αντίθετης άποψης, ο διάλογος αυτός, αν διεξαχθεί βάσει στοιχείων και στο πλαίσιο μιας ρεαλιστικής αποτίμησης της πραγματικότητας, μπορεί να αποδειχθεί γόνιμος. Η «Κ» ανοίγει σήμερα τον ευαίσθητο φάκελο της ΑΟΖ, φιλοξενώντας συνέντευξη του πρώην υφυπουργού Εξωτερικών Χρήστου Ροζάκη και θα ακολουθήσει, την επόμενη Κυριακή, άρθρο του καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μέρλαντ, Θεόδωρου Καραυίτη, ενώ θα ακολουθήσουν και άλλα σχετικά άρθρα και συνεντεύξεις.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΛΛΙΣ

Τα κριτήρια της Χάγης για τα νησιά

— Ποια η σημασία του συμπλέγματος του Καστελλόριζου και γιατί έχει δημιουργηθεί πρόβλημα στις διαπραγματεύσεις;

— Το πρόβλημα είναι η ατυχής, κατά τη γνώμη μου, αντίληψη της Τουρκίας ότι το Καστελλόριζο στερείται παντελώς υφαλοκρηπίδας και κατά προέκταση οικονομικής ζώνης. Λέω ατυχής γιατί φαντάζομαι πως το κεντρικό επιχείρημα των Τούρκων όταν υποστηρίζουν κάτι τέτοιο είναι ότι η εγγύτητα του Καστελλόριζου προς τις τουρκικές ακτές δημιουργεί μια κατάσταση πραγμάτων, η οποία αποκλείει στο Καστελλόριζο να έχει τη δική του υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ και απορροφείται το σύμπλεγμα των νησιών αυτών από την ευρύτητα των τουρκικών ακτών. Αυτό δεν στηρίζεται πουθενά στη νομολογία. Η Τουρκία φαίνεται να ισχυρίζεται ότι το Καστελλόριζο στερείται υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ και ότι δικαιούται μόνο μια στενή ζώνη 12 ν.μ. για όλες τις χρήσεις. Η θέση αυτή φαίνεται να εδράζεται σε μια εσφαλμένη ανάγνωση της διεθνούς νομολογίας (ιδιαίτερα της διατηπτικής απόφασης για τα νησιά της Μάγχης) και στην ερμηνεία της σε γεωγραφικές συνθήκες τελείως διαφορετικές από αυτές της εν λόγω υπόθεσης.

Δεύτερον, οι θαλάσσιες ζώνες της περιοχής δεν προσδιορίζονται μόνο από το Καστελλόριζο, προσδιορίζονται και από τη Ρόδο —θα μιλήσω μόνο για τα μεγάλα νησιά—, την Κάρπαθο και την Κρήτη. Δηλαδή υπάρχει, αν κοιτάξετε τη γεωγραφία της περιοχής, ένα τόξο από την Κρήτη μέχρι το Καστελλόριζο που δημιουργεί μία πε-

ριοχή διείσδυσης της Ελλάδας στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου. Αρα και αυτό το επιχείρημα της Τουρκίας είναι έωλο και δεν μπορεί κανείς το χρησιμοποιήσει εύκολα ενώπιον ενός Δικαστηρίου το οποίο αναμφίβολα θα παρεμβεί και κάποια στιγμή θα δει αυτές τις περιπτώσεις — αν παρεμβεί ποτέ. Εκεί πια θα καταδειχθεί και η βαρύτητα που έχει η δική μας συμμετοχή με τα νησιά μας στο τι ακριβώς δικαιούμαστε. Διότι ένα είναι το θέμα του ότι δικαιούμαστε και άλλο είναι το θέμα του πόσο δικαιούμαστε. Είμαι κατηγορηματικός: η θαλάσσια περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου αποδίδει υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ στην Ελλάδα τόσο λόγω της παρουσίας του Καστελλόριζου, όσο και λόγω της παρουσίας της αλυσίδας των νησιών Ρόδου, Καρπάθου και Κρήτης, οι ακτές των οποίων αποτελούν γραμμές βάσης

Η θαλάσσια περιοχή Αν. Μεσογείου αποδίδει υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ στην Ελλάδα τόσο λόγω του Καστελλόριζου, όσο και λόγω της αλυσίδας των νησιών Ρόδου, Καρπάθου και Κρήτης.

για οριοθέτηση όλων των θαλασσίων ζωνών.

Η επήρεια της έκτασης

— Αν η Ελλάδα πήγαινε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για το θέμα του Καστελλόριζου, τι πιστεύετε ότι θα ήταν η απόφαση;

— Κατά τη γνώμη μου, το Διεθνές Δικαστήριο θα θεωρήσει ότι όλα τα ελληνικά νησιά που γειτονεύουν με τις θάλασσες της Ανατολικής Μεσογείου απολαμβάνουν τόσο υφαλοκρηπίδας, όσο και ΑΟΖ. Το ζήτημα δεν είναι αν απολαμβάνουν τέτοια δικαιώματα, αλλά ποια είναι η έκτασή τους. Με άλλα λόγια, ποια επήρεια έχουν τα ελληνικά νησιά στη θαλάσσια προβολή τους. Στο σημείο αυτό, το δικαστήριο θα εφαρμόζε ορισμένα κριτήρια οριοθέτησης, όπως λ.χ. το ανάλογο μήκος των ακτών των κρατών που βρίσκονται στην περιοχή.

Το πιο βασικό σκέλος είναι πως το Διεθνές Δικαστήριο θα πει ότι η Ελλάδα έχει υφαλοκρηπίδα στην περιοχή και φυσικά και ΑΟΖ. Από εκεί και πέρα, τι κατανόη θα κάνει, πρώτα θα εξαρτηθεί από το ποιοι θα πάνε στο Δικαστήριο. Αλλιώς θα είναι η ζώνη που θα κατανεμηθεί ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Αίγυπτο, αλλά η ζώνη που θα κατανεμηθεί ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Εάν μας ενδιαφέρει με την Τουρκία που είναι το κρίσιμο σημείο, εκεί θα χρησιμοποιήσει μια σειρά από κριτήρια. Το Διεθνές Δικαστήριο έχει μια νομολογία πίσω του, η οποία λίγο-πολύ έχει προσδιορίσει την επήρεια των νησιών.

— Γιατί η Ελλάδα δεν έχει υπογράψει ΑΟΖ ούτε με την Κύπρο;

— Προς το παρόν δεν έχει υπάρξει επίσημη πρωτοβουλία για ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Μια συμφωνία οριοθέτησης, πάντως, με την Κύπρο θα πρέπει προσεκτικά να λάβει υπόψη της τα ανάλογα δικαιώματα που υπάρχουν στην περιοχή τόσο της Αιγύπτου όσο και της Τουρκίας, για να αποφευχθούν τριβές με τις γειτονικές χώρες. Το ιδανικό θα ήταν να μπορούσε να υπάρξει μια συνολικότερη συμφωνία με τις ενδιαφερόμενες χώρες. Κάτι που μοιάζει, όμως, ουτοπικό λόγω των υφιστάμενων πολιτικών δυσκολιών (όπως, λ.χ., η μη αναγνώριση της Κύπρου από την Τουρκία). Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρξουν διαφωνίες, έχουμε τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα, στα οποία μπορούμε να καταφύγουμε.

Οι γεωγραφικές συνθήκες

— Παράλληλα, βλέπουμε ότι η Κύπρος έχει καταφέρει να οριοθετήσει ΑΟΖ με τρεις γειτονικές της χώρες, ενώ η Ελλάδα δεν έχει οριοθετήσει με καμία. Γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;

— Το έδαφος ήταν πρόσφορο, οι γεωγραφικές συνθήκες ήταν εύκολες, αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε, δηλαδή δεν είχαν Αιγαίο μπροστά τους οι Ισραηλινοί και οι Κύπριοι, ή οι Αιγύπτιοι, είχαν μια θάλασσα ανοιχτή, περιορισμένη σε σχέση με τα 400 μίλια αλλά ανοιχτή, χωρίς προσκόμματα ευνοϊκά ή δυσμενή που προκύπτουν από την ύπαρξη νησιωτικών συμπλεγμάτων όπως είναι το Αιγαίο,

και προχώρησαν με μεγάλη ευχέρεια και ήταν φυσικά και οι πολιτικές συνθήκες, δηλαδή οι γενικότερες πολιτικές συνθήκες δεν ήταν αρνητικές όπως ήταν στην περίπτωση της Ελλάδας και της Τουρκίας, όπου φυσικά πέραν της υφαλοκρηπίδας υπήρχουν άλλες πάγιες διεκδικήσεις ή συνθήκες που έχουν δημιουργήσει ένα καθυστάς συνεχών κρίσεων, οι οποίες μεγιστοποιούν το τεχνικό πρόβλημα της επίλυσης αυτών των διαφορών και το καθιστούν ένα πρόβλημα—τμήμα ενός συνολικότερου ανάμεσα στις δύο χώρες.

— Ποιες είναι οι διαφορές ανάμεσα στην οριοθέτηση της κυπριακής ΑΟΖ και της ελληνικής ΑΟΖ στην Ανατολική Μεσόγειο;

— Η περίπτωση της οριοθέτησης της κυπριακής ΑΟΖ είναι τελείως διαφορετική από αυτήν της ελληνικής στο

Τα τελευταία χρόνια, υπάρχει μια τάση σε πολύ σύγχρονες συμφωνίες να υπάρχει ταυτόχρονα μια ρύθμιση της υφαλοκρηπίδας, όσο και της ΑΟΖ.

Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Για δύο βασικούς λόγους: Πρώτον, γιατί πραγματοποιήθηκε με συμφωνία με δύο κράτη πρόθλημα να προχωρήσουν σε αυτήν. Δεύτερον, γιατί η οριοθέτηση δεν προσκρούει, παρά οριακά, σε συμφέροντα τρίτων κρατών. Ενώ λοιπόν η Τουρκία δεν έχει κανένα απολύτως δικαίωμα διεκδίκησης στις νότιες θαλάσσιες της Κύπρου, δεν συμβαίνει το ίδιο με τις δικές μας θάλασσες, όπου η Τουρκία θα διεκδικήσει δικαιώματα, μικρότερης έκτασης αλλά υπαρκτά.

— Γιατί η Κύπρος, που από ό, τι φαίνεται βρήκε φυσικό αέριο, έκανε πρώτα οριοθέτηση της ΑΟΖ με τις γειτονικές χώρες και μετά προχώρησε σε έρευνες;

— Τα τελευταία χρόνια, υπάρχει μια τάση σε πολύ σύγχρονες συμφωνίες να υπάρχει ταυτόχρονα μια ρύθμιση τόσο της υφαλοκρηπίδας, όσο και της ΑΟΖ. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να κάνει τα ίδια πράγματα στον βυθό και στο υπεδάφος αν έχεις μόνο υφαλοκρηπίδα, σημαίνει ότι εφόσον ορίζεις τελικά την υφαλοκρηπίδα κι εφόσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις, ορίζεις ταυτόχρονα και την υπερκείμενη θάλασσα. Αρα η Κύπρος σήμερα έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί και τον βυθό της και το υπεδάφος της, αλλά έχει και τη δυνατότητα εκμετάλλευσης των άλλων πλουτοπαραγωγικών πόρων που παρέχει η ΑΟΖ, δηλαδή αλιεία, θαλάσσια ρεύματα, ενέργεια από τους ανέμους στην επιφάνεια της θάλασσας και, βέβαια, προστάσια του περιβάλλοντος.